

53262902: สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน / การจัดการความรู้ / ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทัศนีย์ ทองไชย: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์, ศ.ดร.สิริวรรณ ศรีพหล และ รศ.ดร.นรินทร์ สังข์รักษา. 392 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2) เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2.1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและ หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2.2) ศึกษาทักษะการจัดการความรู้หลังเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2.3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และ 3) เพื่อถอดบทเรียนการจัดการความรู้ หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) การออกแบบและการพัฒนา (Design and Development: D&D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) การนำไปใช้ (Implementation: I) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) การประเมินผล (Evaluation: E)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียน ได้ปฏิบัติทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างความรู้จากการปฏิบัติร่วมกันและมีการจัดเก็บความรู้ที่มีอยู่ในตัวตนของนักเรียนเปลี่ยนเป็นความรู้ที่ชัดเจนด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้ ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เรียกว่า PHOSAI Model มีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการความรู้ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการความรู้

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทักษะการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการถอดบทเรียน จากการบันทึกความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการสัมภาษณ์นักเรียนและการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนจะให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องเริ่มต้นที่ตัวครูก่อน โดยครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้เตรียมการเรียนการสอน นำเสนอตัวอย่าง และแนะนำแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนได้ดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1.....2.....3.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2556

53262902: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORDS: INSTRUCTIONAL MODEL / KNOWLEDGE MANAGEMENT / LOCAL WISDOM

TATSANEE TONGCHAI: THE DEVELOPMENT OF THE INSTRUCTIONAL MODEL ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF THE KNOWLEDGE MANAGEMENT ON LOCAL WISDOM FOR SECONDARY SCHOOL STUDENTS. THESIS ADVISORS: ASST.PROF.ORAPIN SIRISAMPHAN, Ph.D. PROF.SIRIWAN SRIPAHOL,Ph.D. AND ASSOC.PROF.NARIN SUNGRUGSA, Ph.D. 392 pp.

The objectives of this research were to: 1) develop the instructional model according to the principle of the knowledge management on local wisdom for secondary school students; 2) evaluate the effectiveness of the instructional model according to the principle of the knowledge management on local wisdom for secondary school students; 2.1) compare the learning achievement before and after implementing the instructional model according to the principle of the knowledge management on local wisdom for secondary school students; 2.2) study the knowledge management skills after learning through the instructional model according to the principle of the knowledge management on local wisdom for secondary school students; 2.3) study the students' satisfaction towards the instructional model according to the principle of knowledge management on local wisdom for secondary school students and 3) explore the lessons learned from the knowledge management after implementing the instructional model according to the principle of the knowledge management, on local wisdom for secondary school students. The research procedures consisted of 4 phases: Phase 1; Research (R₁) the Analysis of basic information (A); Phase 2: Development (D₁) Design and Development (D & D); Phase 3: Research: (R₂) Implementation (I) and Phase 4: Development (D₂) and Evaluation (E).

The research findings found that:

1. The development of the instructional model according to the principle of knowledge management on local wisdom for secondary school students, focusing on the students' practice in both individuals and groups, emphasized on the students' knowledge construction from cooperative practice as well as knowledge storing from implicit knowledge, modified into explicit knowledge through sharing. The instructional model according to principle of knowledge management, on local wisdom for secondary school students is called PHOSAI Model. The major components were: 1) the principle, 2) the objective, 3) the knowledge management process, 4) the measurement and evaluation and 5) the factors facilitating knowledge management.

2. The findings of the implementation of the instructional model according to the principle of the knowledge management on local wisdom for secondary school students, revealed that the posttest learning achievement of the experimental group was higher than the pretest at the 0.01 significant level. The skills of knowledge management on local wisdom in overall were at a high level. Moreover, the students satisfaction towards the principle of the knowledge management on local wisdom in overall was at the highest level.

3. The findings on lessons learned from the knowledge recording in overall were at the highest level. Lessons learned from learning records, student interviews and knowledge exchanges revealed that the first priority of successful teaching and management was the teachers. The teachers were required to teach, prepare lessons, provide examples and suggest learning resources in order to guide students through successful activity participation according to learning objectives.

Department of Curriculum and Instruction

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature.....

Academic Year 2013

Thesis Advisors' signature 1.....2.....3.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้ กับภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ฉบับนี้ถูกส่งไปด้วยดีด้วยความกรุณา ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง และเอาใจใส่จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพิน ศิริสัมพันธ์ ศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศรีพหล และรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา อาจารย์ที่ปรึกษา และควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ ประธานกรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา คุณารักษ์ รองศาสตราจารย์ สมประสงค์ น่วมบุญลือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณัฐ กิจรุ่งเรือง อาจารย์ ดร.บำรุง ชำนาญเรือ อาจารย์ ดร.เอกนถน บางท่าไม้ อาจารย์ ดร.สรัญญา จันทร์ชูสกุล อาจารย์ ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น ดร.เบญจวัลย์ บุปผาพันธ์ และ ดร.ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ ที่กรุณา ตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน และขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชรา เล่าเรียนดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพรวิทย์ศิริธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิณฉวีตร ปะโคทัง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวินิต อรรถวุฒิกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ กุลบุญญา อาจารย์ ดร.กนิษฐา เชาววัฒนกุล และอาจารย์ ดร.อนัน ปันอินทร์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัย และขอขอบคุณนักเรียน โรงเรียนโพธิ์ไทรพิทยาคาร อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนโพธิ์ไทรพิทยาคาร ที่กรุณาเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนโพธิ์ไทรพิทยาคาร ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา คุณค่าของวิทยานิพนธ์ ขอมอบแด่พระคุณของบิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน